

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Tractatus VIII. De extrema vnctione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

TRACTATUS VIII.

De Sacramento Extremæ Vn-
ctionis.

CAP. I.

*De Natura & Constitutione huius Sa-
cramenti.*

EXtrema unctio est nouæ legis sacramentum
(per unctioem olei benedicti & oratio-
nem sacerdotis, ad conferendam homini ægro-
tanti, ac de vita periclitanti, salutem mentio, vel
etiam corporis, à Christo institutū.) Colligitur
ex traditione & praxi Ecclesiæ tam occidentalis
quam orientalis, & ex S. Iacobo, cap. 5. *Infirmus
per eum ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio
fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus. &
si in peccatis sit, remittentur ei.* Vbi in primis habemus
ritum externum sacramentum, videlicet unctio-
nem olei cum prece sacerdotis. Secundò promif-
sionem gratiæ ac remissionem peccatorū. Ex quo
colligitur Christi institutio: Quia enim Apostoli
ex se ipsis collationem gratiæ certo alicui ritui, vel
actioni annectere non possint, cum ipsi non sint
auctores gratiæ & sacramentorum. S. Iacobus
autem

autem certò & absolutè promiserit remissionem peccatorum iis, qui tali ritu vsi fuerint, colligere debemus, id ipsum fecisse ex Christi voluntate ac institutione.

Sacramentum extremæ Vnctionis est consummationem Pœnitentiæ, ideoque credibile est hæc duo Sacramenta simul instituta fuisse, scilicet post resurrectionem Ioan. 20.

S. Patres, præcipue S. Chrysostomus, Origenes, Augustinus, Innocentius, Beda, Concil. Cabilon. Concil. Aquisgranense, Moguntin. de Sacramento extremæ vnctionis testimonia præbent.

C A P. II.

De materia huius sacramenti.

Materia remota huius sacramenti est oleum ab Episcopo prius benedictum. Prius patet ex S. Iacobo cap. 5. posterius ex Ecclesiæ traditione & praxi, eius congruam rationem attuli supra in tract. 3. c. 2. n. 2.

Oleum extremæ Vnctionis debet esse simplex non mixtum balsamo, sicut in S. Chrismate quia balsamum significat odorem bonæ famæ, quam baptisati dum viuunt, per bona opera & exempla seruare debent, oleum autem simplex, quo bonæ Conscientiæ tranquillitas significatur, mox morituris sufficit. Quod si mixto oleo seu chrismate conferatur hoc sacramentum, incertum est an valeat, tamen nihil repeti debet.

Cccc 3 Tria

3 Tria olea sacra in cœna Domini presbyteris dantur, oleum catechumenorum, oleum infirmorum, & Chrisma, vnde cum singulare oleum detur pro infirmis, non est extra omnem dubitationem, vtrum valeat sacramentum extremæ vnctionis, si fiat sacro Chrismate, eò quòd materia hæc, non tantum diuersam consecrationem habeat. sed etiam saltem morali æstimatione, diuersum vsum & applicationem fortiatur, cum sit mixtura artificialis. Nilominus si sacerdos per errorem infirmum Chrismate vnxit, non debet, vt dixi, repeti, tum propter scandalum, tum quia valdè probabile est, Sacramentum extremæ Vnctionis validè conferri in materia S. Chrismatis, seu, quia olim consuetudo erat, talem materiam adhiberi, vt Suarez existimat, seu quia mistio balsami tam exigua esse solet, vt oleum nec physicè, nec omninò moraliter suam naturam exuisse censeatur: quod verò hac vel illa benedictione oleum consecratum sit, non videtur pertinere ad substantiam sacramenti.

4 Oleum vetus, superueniente nouo, post Cœnam Domini, in lampadibus Ecclesiæ ante venerabile sacramentum ponendum, & comburendum est, veteri tamen in necessitate parochus vri potest, vsque dum nouum adueniat.

Materia proxima huius Sacramenti est vnctio saltem quinque sensuum, facta manu sacerdotis: pedum verò & renum vnctiones, non sunt de Essentia Sacramenti: sufficit quoque ad va-

ad valorem Sacramenti, vnum oculum, vnum aurem, &c. inungere, sed talis inunctio sine necessitate non est introducenda contra consuetudinem Ecclesiæ.

Ratio autem congruentiæ, cur 5. sensuum inunctio sit materia proxima, est, quia 5. sensus sunt quasi origines seu receptacula peccatorum per extremam Vnctionem abstergenda.

Si infirmus manibus careat unguenda est caro 6 propinqua, item si oculus careat, locus oculorum. Nam licet homo qui caruit visu perpetuo, non potuerit eo sensu peccare secundum effectum, potuit tamen secundum concupiscentiam videndi.

Sacramenta omnia cum Crucis S. figura ministrari solent, sed non de necessitate Sacramenti, nisi in Confirmatione, quippe in qua speciatim fideles signari debent, tanquam militantes sub signo crucifixi: nec mortale peccatum est sine Crucis signatione inungere infirmum.

CAP. III.

De forma huius Sacramenti.

Forma extremæ vnctionis deprecatoria esse I debet, talis scilicet; *Per istam vnctionem, & misericordiam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quicquid deliquisti per visum: & similiter in alijs membris.* Probatur ex Apostolo Iacobo. *Et orant super eum ungentes: tum ratione*

Cccc 4 diffe-

differentiæ, quæ est inter hoc & reliqua sacramenta, quæ modo verborum indicatio conficiuntur: nam illa fermè habent effectum aliquem infallibilem, seu characteris, seu gratiæ sanctificantis; huius autem sacramenti Effectus impedi potest, tum propter obicem recipientis, quod attinet ad spirituales Effectus gratiæ, tum propter indifferentiam, quia non expedit confertur sanitatem corporis. Deinde hoc sacramentum institutum est, ut sit complementum sacramenti pœnitentiæ, si nimirum homo in pœnitentiæ iudicio non satisfecit plenè pro peccatis suis, exoretur Deus à Ministris Ecclesiæ, ut homines suis viribus destituito misericorditer indulgentiam dare dignetur.

- 2 Formam sacramentorum Patres quandoque precem appellant. Nam licet Efficacitas sacramentorum non pendeat ex vi orationis, ut est opus operantis, sed ex virtute promissionis Christi, tum etiam ea, quæ certo accepturos nos à Deo credimus quandoque precamur, gratiam & misericordiam eius agnoscentes.
- 3 Non pertinet ad Essentiam huius sacramenti, ut verborum forma ad singulos sensus reperatur, quare in necessitate acceleratione mortis scilicet, aut si infirmus iam iam moriturus aliud sacramentum non accepit, breuior forma usurpari potest, V. C. per istam S. Vnctionem, vel per has S. Vnctiones indulgeat tibi, &c.

NB. Aliqui non improbabiler docent Sacramen-

ramentum Extremæ vnctionis substantialiter
confici vnica alicuius sensus vnctione, cum debi-
ta formula verborum.

Item verba, *per hanc vnctionem remittat tibi Do-
minus, quicquid deliquisti per visum;* sunt de essentia,
aliam omittere est scelus. Denique notandum
verba illa *quicquid deliquisti* efficere sentum Condi-
tionalem, si quid peccasti, quamobrem ministra-
ri potest, hoc sacramentum homini, etiam is nul-
lum peccatum habeat, V. C. ei, qui immediatè an-
te baptizatus fuit,

C A P. IV.

*De Subiecto, siue suscipiente hoc sa-
cramentum.*

Subiectum capax huius sacramenti, est solus
homo baptizatus (nam baptismus est *ianua vi-
tae spiritualis, quia per ipsum de corpore efficimur Ecclē-
się*) qui rationis vsum adeptus, V. C. puer septen-
narius, qui potest peccare, tunc enim peccati actua-
lis capax, tanquam miles aduersus extremos Dia-
boli insultus pugnare, & ob id veluti ad luctam
parari potest.

Pueris extrema vnctio dari potest, etiam an-
tequam ad S. Eucharistiam admittantur, eò
quod nulla sit connexio inter S. Eucharistiam &
Extremam Vnctionem; ergò etiam si aliquis
dispositus non sit ad S. Eucharistiam suscipien-
dam, si tamen dispositus videatur ad sacra-

Cccc § men.

mentum extremæ Vnctionis, non debet eo priuari.

2 Morituris si in phrenesin, aut amentiam inciderunt, Extrema vnctio danda est, si antè Christianè vixerunt, & salutis suæ memores fuerunt, quod præsumendum, si contrarium appareat, nam si quis in peccato mortali notoriè constitutus erat, tunc sacramenti ministracionem non meretur, nisi coniecturis, vel saltem vnus hominis testimonio probetur, absolutum fuisse, vel pœnitentiæ aut aliæ pietatis signa edidisse. Ratio est, quia semel malus, semper præsumitur malus, quare si certum sit, hominem fuisse in statu peccati mortalis, nisi postea indicium aliquod mutatæ voluntatis præbeat, potius existimatur in statu antiquo permansisse.

3 Quod si sacerdos occultum peccatum sciret in homine incidente in amentiam, ordinariè debet illi porrigere Eucharistiam & Extremam vnctionem. Ratio, quia phreneticus ex hac vita discessurus, ordinariè se habet, ac si publicè sacramenta exeuntium peteret. Peccatori autem occulto publicè petenti sacramenta ministrari debent cum sacerdos tanquam ex officio administrans publicam personam gerat, ideoque secundum publicam non priuatam notitiam procedere debeat.

NB. Perpetuò amentibus perinde ac infantibus extrema Vnctio danda non est.

Expe-

Expedit dare vñtionem cum periculum⁴ mortis ex infirmitate probabile est, & suppendendis aut decapitandis non est porrigenda extrema vñctio, quia Iacob. 5. *Infirmatur quis in vobis. &c.*

Extrema vñctio, iterum conferri potest, si infirmus postquam reualuisse videbatur, in periculum mortis reincidat. Nam sicut corporis aegritudo ad mortem disponens, & quæ coniuncta esse solet animi depressio, iterum incurri potest, ita & spirituale huius sacramenti remedium, tum ad corporis, tum animi subleuationem institutum repeti posse debet.

Quod si verò idem periculum mortis daret, & non extra probabile periculum mortis constitutus sit homo, non potest repeti ratio, quia hoc sacramentum ex propria institutione conferri debet infirmo, non cuiunque, sed qui secundum humanam æstimationem in probabili statu monendi; Ergò dum idem status, quamvis diuturno tempore duret, non est repetendum sacramentum.

CAP. V.

De Effectu huius sacramenti.

SACRAMENTUM Extremæ Vñctionis principaliter institutum est contra peccatorum reliquias (nam alia V. C. venialia extinguuntur)

tingueret per pœnitentiam, patet id ex Apostolo, qui remissionem peccatorum huius sacramenti effectum esse ait, non absolutè, sed conditionatè, si in peccatis est, quo satis significat, alium præter nunc magis proprium & principalius intentum effectum esse, quem antecedentibus verbis indicarat alleuiabit eum Dominus: Minus tamen principaliter hoc sacramentum institutum est ad salutem corporis, si animæ expediat conferendam.

NB. Reliquiæ peccatorum sunt tepiditas & torpor ex peccatis prouenientes, quo animus hominis deijcitur, præsertim circa mortis ex infirmitate periculum.

Peccatori, quem sacerdos existimat attritum fuisse, antequam in phrenesin incidit, siquidem hoc sacramentum in eum etiam finem specialiter à Christo institutum est, ut tollat, si quæ reliqua manserunt peccata, pro quibus aliud remedium non suppetit.

3 NB. Pœna etiam temporalis remittitur in hoc sacramento, sed non integrè, si loquamur de Effectu sacramenti ex opere operato, sed secundum mensuram institutionis Christi.

Extrema Vnctio est sacramenti totius vitæ consummatium, quia eo fine à Christo institutum est, ut tollat, si quæ adhuc restant, peccatorum reliquias, & salutis impedimenta, ad eoque præparet hominem atque expeditum reddat ad introitum regni cœlestis.

Effec.

Effectus sacramentalis confertur, cum sacramentum essentialiter constitutum est: id enim commune est sacramentis, quod effectus eorum sequitur ex opere operato, id est, eo ipso, quod sacramenti substantialis entitas posita est, idque secundum proportionem causæ physicæ supposita capacitate subiecti.

Sacramentum extremæ vnctionis non videtur subsistere, & effectum operari, donec omnes quinque sensus vncti sunt. Sumi id debet ex constitutione Christi, quam accepimus per traditionem Ecclesiæ, communiter vsurpantis quinque sensuum Vnctiones, tanquam necessarias ad valorem sacramenti. Ratio congruentiæ est: quia sic demum peccati reliquiarum abstersio atque integra animæ sanatio significatur, si rationes cum verborum formulis adhibeantur quinque sensibus, quippe quæ radices esse solent omnium peccatorum. Medina tamen ait, quamlibet vnctionem suam formam habentem esse sacramentum ad eum modum, quo ordo & Eucharistia partibus integrantibus constant, seu materiam & formam partialem habent, quam obrem in susceptionem cuiuslibet sacri ordinis, V. C. gratiæ Effectus confertur.

CAP.

CAP. VI.

De Ministro huius Sacramenti.

Solus sacerdos potest esse extremæ vñtionis minister, patet ex verbis Apostoli ; Inducat presbyteros Ecclesiæ.

Extremam vñtionem extra necessitatis casum licitè non administrat sacerdos, si nec pastor sit, nec à pastore seu Ordinario licentiam habeat. Quod si verò parochus absit, aut nolit, nec superior de licentia sollicitari potest, tunc in necessitate quilibet sacerdos extremam vñtionem conferre potest, ex præsumpto consensu S. Pontificis, cum hoc sacramentum animæ in extrema lucta valdè utile sit.

In casu necessitatis plures ministri esse possunt, quorum vnus vnus, alter alterum sensum simul vngant, idque in necessitate, si inchoatus absolueri non possit omnes vñtiones, aut si infirmus ante moriturus videatur, quam vnicus minister omnes vñtiones perficere possit.

CAP. VII.

De obligatione suscipiendi ac ministrandi hoc sacramentum.

Nullum præceptum extat sacram vñtionem suscipiendi, cum ad salutem necessarium

non sit, veniale tamen est, per negligentiam intermittere, cum sit quædam incuria, seu prodigalitas spiritualis boni.

Propter contemptum & scandalum secutum, fieri potest, ut peccatum mortale sit, Extremam Vnctionem intermittere, V. C. si infirmus sine causa renuat suscipere, poterunt alij moneri ad huius sacramenti vili pensionem.

Non curantes inungi infirmum peccant venialiter, secus si cum scandalo, & contemptu.

Parochus ratione officii obligatur sub mortali, ad ministrandum Extremæ Vnctionis sacramentum, petenti.

CAP. VIII.

De Caremonijs seu ritibus ministrandi hoc sacramentum.

SI periculum propter mortis acceleritatem in mora sit, statim ad ipsas vnctiones, quippe sacramento essentialia accedendum est & tempore pestis. Orationes verò possunt suppleri in Ecclesia, Inseruire etiam poterit pestis tempore vsus virgæ argenteæ oblongæ ad vngendum è loco remotiore causa vitandæ contagionis.

In dubio, num adhuc viuat qui vngendus est, sub conditione sacramentum ministrari potest, V. C. si non est mortuus.

NB. Vnctio immediatè manu sacerdotis facta, & in formam crucis, ad accidentales ritus pertinet.

Sacer-

Sacerdotes infra palmam, vel in exteriori manus parte ungi solent, quamvis nihil refert, etiam in ipsis palmis ungi, cum hæc unctio ab altera diuersa sit.

Nihil obstat S. Viaticum dari etiam post acceptam extremam unctionem, eò quòd S. Eucharistia finis sit, ac perfectio reliquorum Sacramentorum, quam proinde decet animæ præbere, postquam alijs Sacramentis plene purgata est. Seruanda tamen est Consuetudo Ecclesiæ, cui nequaquam aduersatur, quominus post acceptam S. Eucharistiam & Extremam Unctionem, si infirmus aliquanto tempore uiuat, & Viaticum iterum petat, ei ministrari debeat.

TRACTATUS IX.

De Sacramento Ordinis.

CAP. I.

Quid sit Ordo.

ORdo est parium, dispariumque rerum, sua cuiusque loca distribuens dispositio, sic inter Angelos nouem Ordines reperiuntur: inter homines quoque in quouis Exercitu bono instructo, in quauis Republica: status reperiuntur quorū vnus altero superior, aut inferior est, vt ordo senatorius

eque-